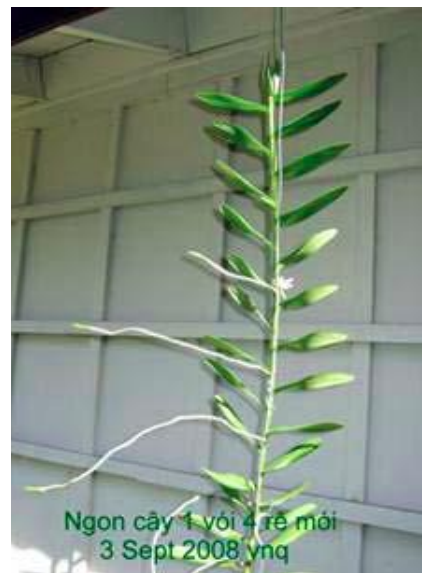

Kinh Nghiệm với *Renanthera coccinea*

Hôm nay tôi rất hân hạnh được thừa chuyện cùng quý vị kinh nghiệm của tôi với lan *Renanthera*, mà cách đây 5 năm tôi không biết một chút gì về loại lan này.

Có lẽ nhiều vị hiện diện hôm nay cũng đã biết, lối cuối năm 2003, tôi có duyên may là một người Bạn cần chỉnh trang vườn sau nhà, nên đã nhờ người có xe truck chở đến nhà tôi gửi ít trăm chậu lan của họ, đúng ra là trên 400 chậu để nhờ chăm sóc dùm và thay chậu hộ nếu cần. Nhưng lý do nào đã khiến Bạn tin mà gửi lan như vậy? Xin thưa: Vì lúc đó tôi đang hăng say hoạt động cùng Quý Vị, trong Hội HLVN! Bạn tôi và tôi đều là hội viên vĩnh viễn từ lúc ban đầu, khi Hội mới thành lập. Tôi ưa thích tìm hiểu, ưa thích chăm sóc cho lan, “mẹ tôi ngày ở ngoài vườn” con trai tôi thường phàn nàn như vậy. Tóm lại nhờ có Hội HLVN, nhờ có tham gia vào các buổi sinh hoạt của Hội HLVN nên tôi mới được Bạn tin mà gửi lan.

Sau một năm, khi trở lại nhà tôi để lấy lan về, Bạn đã để lại cho tôi ít chục chậu, trong số đó có một chậu lan cao lối 40 cm, tôi chẳng biết là lan gì, vì nó không giống Vanda, không phải Dendrobium, cũng chẳng phải Cattleya, Cymbidium hay Laelia. Tôi tự nhủ thôi thì cứ treo lên giàn chăm sóc cẩn thận xem sao. Một năm, rồi hai năm, cây thì cao lênh nghênh, lên đến 1m 20 rồi mà chưa được ngắm hoa hình hài ra sao, màu sắc thế nào, rễ thì buông tua từ trên xuống dưới, cứ cách dăm đốt lại thấy có rễ ra. Buồn buồn, tôi cắt ngang cây lan, để gốc lại lối 20 cm, trồng phần trên sang một chậu mới khác cho cây thấp đi một tí, để ưa nhìn, dễ thương hơn. Cái gốc ở chậu cũ, vẫn cứ để đó, treo trên giàn, được chăm sóc bình thường như những lan khác, nửa năm sau, gốc này mọc ra một cây khác, tôi mừng, tiếp tục chăm sóc kỹ hơn bình thường.

Cây mọc mạnh, lên rất nhanh, theo kịp bằng cây trước (tạm gọi là cây số 1) và cây số 2 có phần tươi tốt, mọc mạnh, mọc khỏe, to hơn cây số 1. Đợi thêm hơn 1 năm nữa, 2 cây đều cao như nhau, có đến gần 1m50 mới chịu cho hoa lần đầu tiên (July 2007), và cây số 2 to hơn, mạnh khỏe, tươi tốt hơn, đã ra hoa trước và cho chùm hoa to hơn và nhiều bông hơn cây số 1. Cây số 2 hoa bền hơn 2 tháng.

Được nhìn thấy hoa, sắc diện hơi giống cây Renanthera Nancy Chandler 'Red Dragon' của anh Tăng Vĩnh Phước, tôi vội lấy hình gửi đến Anh Xương, Chị Nguyệt nhờ đưa lên mạng của Hội để cùng chia sẻ với mọi người.

Khi hoa tàn, cây số 1, tương đối nhỏ hơn cây số 2, tôi cứ để nguyên, không đả động gì đến, ngay cả không cắt cọng, mặc dù hoa tàn đã rụng hết rồi. Thấy cây số 2 to, khỏe mạnh, tôi nẩy lòng tham, muốn có thêm cây nữa bèn cắt nó giống như tôi đã làm 2 năm về trước đối với cây số 1! Nhưng ít tháng sau thấy cây số 2 cứ buồn từ từ, lá héo, tim tôi cũng se lại tái tê lo sợ! Cây số 1 cũng chẳng thấy vui gì hơn. Mặc dù tôi vẫn treo chúng ở chỗ có nắng vào buổi sáng, có lưới xanh che ở trên cho bớt nắng gắt ban trưa.

Kết quả July 2008 không cây nào ra hoa! Nhưng may thay, thấy chúng ra thêm rễ, có vẻ hồi sinh! Cái gốc còn lại, sau khi cắt cây số 2 trồng sang 1 chậu khác, nay cũng nẩy lộc ra thêm được 1 cây con, bây giờ cũng cao được gần một thước, thế là hiện nay tôi có 3 chậu Renanthera. Hy vọng July 2009 chúng vui trở lại và ra hoa như năm 2007.

Nhiệt độ, tưới nước, bón phân:

Quý vị cũng như tôi, may mắn có được khí hậu thiên nhiên của Cali thích hợp cho *Renanthera* là từ 50-90°F, không cần nhà kính.

Bình thường tuần tưới 2 lần, thứ tư tưới vừa phải, thứ bảy tưới đậm hơn, hôm sau chủ nhật bón phân 20-20-20 pha loãng (1/4 thìa nhỏ cho 1 gallon), vì rễ nhiều từ trên xuống dưới, nên tôi xịt nước cho chúng ngày nhiều lần, nếu có thì giờ, hay ít nhất cũng xịt ngày 2 lần. Vacation 1 tuần thì sao đây, lo lắng có vấn đề, nhưng cũng chẳng sao.

Thêm một điểm làm tôi ưa thích loại *Renanthera* này là không tốn công thay chậu, vài năm một lần như *Cymbidium*, lẽ dĩ nhiên không tốn tiền mua thêm bark. Đây là cái chậu bạn tôi để lại cho tôi từ tháng 11, 2003 đến nay, tôi giữ như nguyên thủy chưa bao giờ thay chậu mà vẫn còn sống, lại tiếp tục cho thêm một cây con tươi tốt này, đây là cái gốc nguyên thủy những lá vàng này 5 năm chưa rụng, đây là cái gốc cho cây số 2, nay đèo thêm cây số 3. (*)Nhưng với 5 năm mới được xem hoa có 1 lần và 1 cây thành 3, không tốt cho những ai muốn kinh doanh với loại lan này! Nếu không tìm được 1 phương pháp cây trồng sinh sôi nảy nở nhanh chóng hơn.

Được biết thêm, *Renanthera* là giống lan được tìm thấy nhiều ở vùng nhiệt đới Á Châu và vùng Pacific Island. Có loại cao đến 10-15 feet (25-37 cm) như *Renanthera storei*, lá dài tới 10 inches (25 cm), có nhiều hoa màu cam đậm, hoa to từ 2½ đến 3 inches (6-7.5 cm).

Cũng có loại chỉ cao chưa tới 3 feet (90 cm) đã ra hoa, như *Renanthera imschootiana* (loại này cũng có thấy ở Lâm Đồng, VN), hoa cũng rất nhiều và độ 2 inches (5 cm) hay hơn 1 tí.

Renanthera monachica là 1 giống từ Philippine hoa nhỏ hơn chỉ 1½ inch (3.5 cm), màu vàng hay cam có chấm hay sọc đỏ, lá dài 3-5 inches (7.5-12.5 cm).

Vùng nhiệt đới Á Châu thì cũng gồm cả Việt Nam, nên tôi tìm hiểu học hỏi thêm, vào bài “Hình ảnh hoa Lan Việt Nam (vân R)” nơi mạng HLVN của Hội nhà, tôi được biết vài loại *Renanthera* đặc hữu của Việt Nam. Thí dụ như *Renanthera vietnamensis* được ông Leonid V. Averyanov và con gái là Anna L. Averyanova phát hiện và công bố. Đây là loài lan Huyết nhưng đặc hữu Việt Nam tìm thấy ở vùng đá vôi tỉnh Hà Giang, thuộc vùng núi Bát Đại Sơn, *Renanthera annamensis* mọc ở Đà Lạt.

Việt Nam cũng còn ít nhiều loại *Renanthera* nữa nhưng tôi không nhớ hết tên. Mời Quý Vị vào mạng HLVN của Hội nhà, bài “Hoa Lan Huyết Nhung” và bài “Hình ảnh hoa Lan Việt Nam (vần R)” để tham khảo thêm vì có hình ảnh đẹp, rõ ràng hơn. Trong số các bài này tôi có thấy 1 tấm hình của ông Dương Xuân Trinh với cây *Ren. coccineacao* 4.5 m! Hình ảnh này làm tôi lo lắng về tương lai của mấy cây *Renanthera* của tôi.

Khi được biết *Renanthera* là Lan VN có tên Huyết Nhung hay Phượng Vĩ, tôi thương mến những cây lan này nhiều hơn, mà lúc trước tôi đã thờ ơ với chúng. Có lẽ năm 2003 Bạn tôi cũng chưa để ý đến cây lan này nên đã để lại cho tôi.

Chân thành ghi ơn Hội HLVN, kính chúc Quý Vị trồng lan hoa nở tung bừng, gia đình an khang, thịnh vượng.

* GHI CHÚ

Nhưng khi nói chuyện với hội vào ngày 20 tháng 9 vừa qua, tôi phải thú thực là mình đã nhận xét không đúng. Cây lan của tôi nguyên được nhà vườn trồng bằng rêu sphagnum moss, khi rút cây ra khỏi chậu, rễ ở trong chậu đã thối gần hết chỉ còn lại khoảng 20%. Sở dĩ cây còn tươi tốt là vì tôi chịu khó phun nước hàng ngày.

September 20, 2008
Vũ Ngọc Quy